

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
مدرسه علمیه فاطمیه (س) شهرتاق زابل

تحقیق رشد

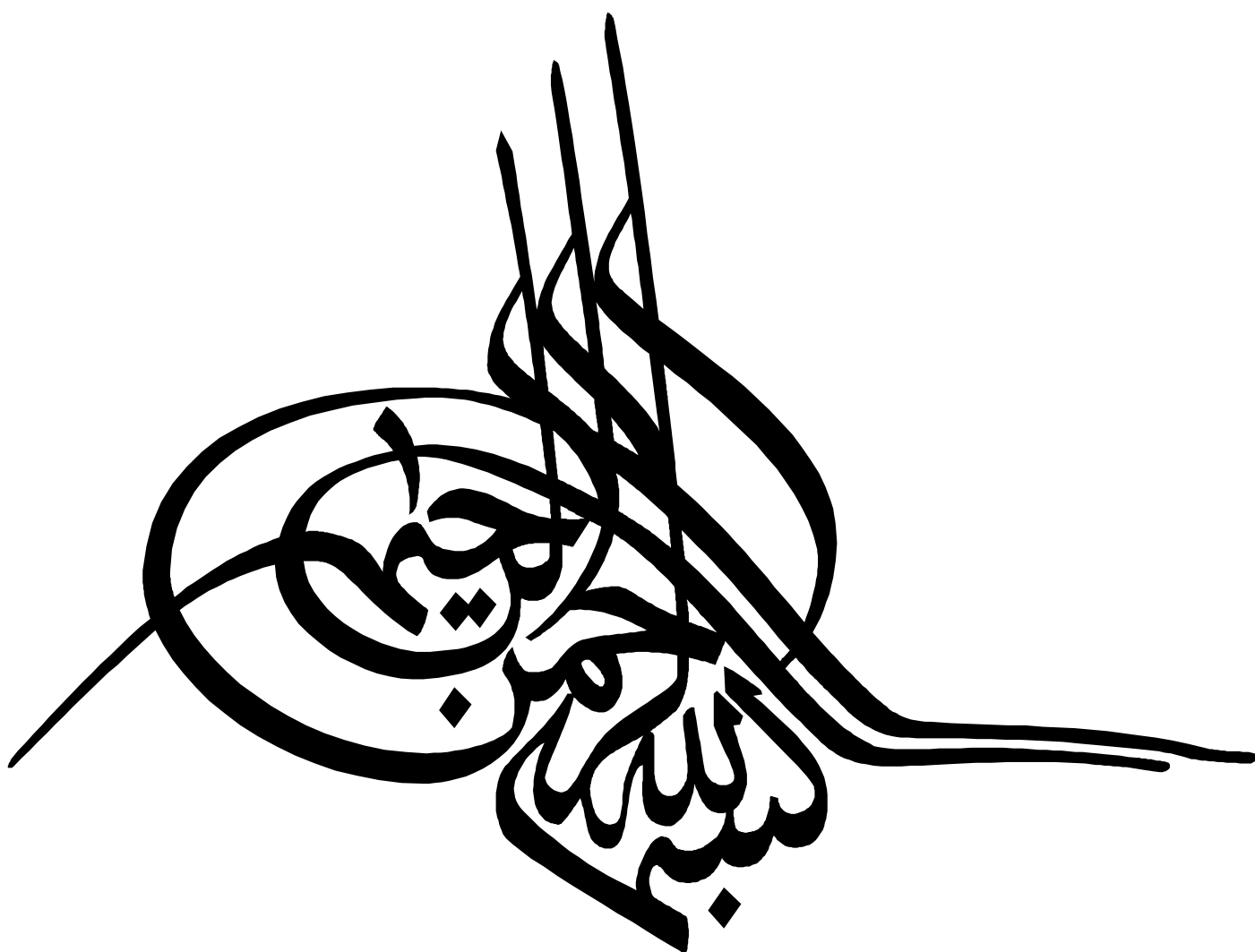
عنوان:

مد و مدیرانی در اسلام

استاد راهنما

سرکار خانم زینب پودینه

پاییز ۱۳۹۶

تحمیدیه

حمد و سپاس مخصوص پروردگاری است که منت نهاد و در میانشان پیامبری از خودشان
برانگیخت، تا آیات او را بر آنان بخواند و پاکشان کند و کتاب و حکمتشان بیاموزد در حالیکه پیش از این
در گمراهی آشکار بودند و آنگاه نیز امامی در میان خلق برانگیخت تا بعد از پیامبرش صراط مستقیم
باشد و زمین از حجت الهی خالی نماند.

تقدیم

تقدیم بہ خدائی کہ آفرید جہان را، انسان را، عقل را، علم را، معرفت را و بہ کسانی کہ عشقشان را در وجودم

دسید۔

تقدیر و تشکر

نهایت تشکر و قدردانی را از زحمات استاد عزیز و کرامت‌دارم سرکار خانم پودینه دارم که

مراد این تحقیق را به‌نمایی کردند.

علل گرایش به مدومدگرایی

آفرینش انسان به گونه ای است که همواره آواز حالت یکنواختی گریزان بوده و در مقابل همیشه از تحول و نوآوری و تنوع در شکل شیوع زندگی استقبال میکند. این تمایل در حالت عادی و در صورتیکه پذیرش تحول و نوآوری از روی آگاهی وبصورت تدریجی آرام صورت پذیرد ظاهر زندگی آدمی را خوشایند و دلپذیر میسازد.

بنابراین میتوان گفت میل به خودآرایی و زیباسازی محیط زندگی امر فطری است که به برکت آن هم زمینه آراستگی صورت ظاهری محیط زندگی انسان فراهم میگردد و هم انگیزه تعالی و تداوم زندگی اجتماعی و روابط صحیح انسانی تقویت میشود بدین سان عواملی که موجب ایجاد نفرت و انزجار افراد از یکدیگر و یا موجب یکنواختی زندگی بشر میشوند از محیط اجتماعی دور شده وجنبه های مثبت کمال خواهی و زیبایی دوستی فطری انسان روز به روز شکوفاتر میگردد. البته از این نکته نیز نباید غافل شد که اگرچه یکی از جلوه های کمال جویی و زیبایی دوستی انسان به ویژه در دوره جوانی توجه به زیبایی ظاهر است اما باید مراقب بود که این فرایند از حالت طبیعی خود خارج نشود زیرا همه استعدادها فطری اگر از حالت طبیعی ومعقول خود خارج شود جنبه انحرافی پیدا کرده وآثار سوئی به بار می آورد. بعنوان مثال میل به خودآرایی که ریشه در کمال جویی وزیباپسندی فطری انسان دارد اگر از روی غفلت ویا نتیجه افراط وتفریط یا تحت تأثیر غلط عوامل جانبی ازمسیر طبیعی ودرست خود خارج شود منجر به اموری مانند: خودنمایی، فخر فروشی، خودپسندی و مدپرستی در می آورد.

بنابراین در تبیین ریشه درمدگرایی میتوان گفت که پیروی ازمد وزیبایی خواهی و تنوع پسندی ریشه در نماد انسان دارد که نیازهایی چون تنوع وزیبایی خواهی و کمال جویی فطری منشأ اصلی آن محسوب میشود. اما صورتهای افراطی و رایج این گرایش که تحت عنوان مدپرستی شناخته میشود و در نتیجه جهل و ناآگاهی وارزشهای معنوی و تبلیغات وسیع دشمنان و خود باختگی و تقلید کورکورانه از دیگران و یا آلوده شدن به رذایلی چون خودنمایی، فخر فروشی، احساس حقارت و خودکم بینی پیش می آید که برای افراد جامعه بسیار خطر ساز است و باید از آن پرهیز نمود.

مهمترین علت مدگرایی، فطرت و ذات انسانها و آن هم حس کمال جویی و زیبایی دوستی آنهاست. ولیکن صورتهای افراطی آن یعنی مدپرستی نتیجه جهل و ناآگاهی وضع ارزشهای معنوی و تبلیغات وسیع نظام های سرمایه داری و سودجو بوجود می آید. تبلیغات فریبنده کشورهای غربی جهت تضعیف نظام اعتقادی و ارزشهای سایر جوامع بخصوص جوامع اسلامی، عدم برنامه ریزی مناسب جهت اوقات فراقت و همنشینی با دوستان ناباب نیز از علتهای گرایش به مدمیباشد.^۱

اسلام، مدگرایی و امروزی شدن

حال این سوال مطرح است که مدگرایی، تجدد و امروزی شدن تا چه اندازه مطلوب است؟ و نظر اسلام در این زمینه چیست؟

در یک نگاه کلی اسلام با همه نوع مدمخالف نیست. اسلام، امروزی شدن و نوگرایی در سبک و شیوه لباس پوشیدن رانیز بصورت کلی پذیرفته است. آنچه اسلام با آن مخالف است پشت پازدن به ارزشها (مثل: پوشش شرعی، پرهیز از اسراف و...) رعایت نکردن اخلاق اجتماعی، آزادی مطلق در روابط دختر و پسر و همانندسازی با بیگانگان است.

حال اگر این پدیده های انحرافی در قالب مد به خود جوانان داده شوند و میل فطری ((نوگرایی)) (نیاز)) (امروز شدن)) به لجن زار انحرافات سوق یابد، اسلام با آن مخالف است. پس مدهای خوب داریم و مدهای بد، امروزی شدن نیز به همین گونه است. گاه امروزی شدن رابطه انسان را با گذشته اش (که همان سابقه ی تاریخی و هویت فرهنگی اوست) قطع میکند و گاه در امتداد دیروز و با حفظ تعلقات انسان به سنتها و نوع ارزشهای پیشین است. اسلام با این نوع تجدد و امروزی شدن که در راستای ارزشها و با حفظ اصول و مبانی اعتقادی باشد هیچگاه مخالف نیست.^۲

^۱ - محمدنژاد، مدگرایی، جلد یک، چاپ یک، بی جا، نشریه البرز، ۱۳۸۳ ص (۱۶۷-۱۶۵)

^۲ - حمید نگارش، هویت دینی و انقطاع فرهنگی، یا همان ص ۴۶

پیشنهادهای و راهکارها

- ۱- آموزش فرهنگ و تاریخ آن سرزمین و کشور به شکل ادامه دار از سطح دبستان تا سطوح بسیار عالی به جوانان
- ۲- فرهنگ سازی از طریق رسانه های گروهی و جمعی به منظور خنثی سازی تهاجم فرهنگی و مدگرایی
- ۳- الگوسازی بومی بجای الگوهای بیگانه به منظور مقابله با فرهنگ کاذب مدومدگرایی
- ۴- علاقه مند کردن جوانان به فرهنگ میهنی، بومی، دینی و ایجاد حس تشخص و تناصر در آنان
- ۵- ایجاد زمینه نقد و بررسی به منظور شناساندن و هدف از رواج مدومدگرایی در مخاطبان
- ۶- معرفی اهداف سازمانها و بنگاهای بیگانه که بدنبال ترویج مدومدگرایی هستند
- ۷- آسیب شناسی مدومدگرایی با موضوعاتی چون: تشخص طلبی، تنوع طلبی، همانند سازی بادوستان، جلب توجه دیگران و.....

نتیجه نهایی

مدپذیری، پدیده ای است که از کانون چهل آدمی سرچشمه میگیرد و ((مد)) به لحظ انواع عوارض و آلوده گی هایی که در حوزه اجتماعی می آفریند، انگلی است که به ریشه استعمار میرود.

در جماعتی که مبانی حقیقتی و منزلت واقعی انسان دستخوش جهالتها میشوند و ارزشهای والای آدمی فاقد چهره میگردد، وجه بیرونی و پیرایه های ظاهری اعتبار میابد و ارزشمند تلقی میشود، آنجاست که هرگونه و تشخیص انسانی بر پوسته و پوشش بیرونی و نمایش های ظاهری بالاستفاده از صورت، اندام و پاره ای از متعلقات مادی بعنوان تنها وسیله معنابخش و ارزش ساز وجود انسانی مورد توجه قرار میگیرد و اساساً ساخت و رویش مد در جوامع بشری از این جریان تغذیه میشود و حیات میگیرد.

در چنین شرایطی است که مدسازان و مدپردازان به میدان می آیند و بابکارگیری دانش روانشناسی به ضعف استقبال کنندگان توسل میجویند با افزودن برجذبه و فریبندگی قالبهای های نمایشی خود، دامنه جهالتهای مخاطبان را می افزایند.

هدف اصلی از مدسازی و مدپردازی یا پروری، کوشش برای محور هرگونه خودباوری و خودآگاهی ملی است. حیات و بقای مد به میزان فریفتگی و فریبندگی شیوه های عرضه شده بستگی دارد.

مد و مدگرایی که غالباً ریشه در زیبا جویی و تنوع طلبی دارد، اگر در چارچوب موازین شرعی و عرفی باشد و اگر مورد تأیید عقل ما باشد، اشکالی ندارد بلکه نیک ارزیابی میشود، اما اگر ناشی از تقلید کورکورانه از بیگانگان باشد بسیار مضموم و منفی ارزیابی میشود که در شأن انسانهای کمال یافته و فرهیخته نیست.

فهرست منابع

- ۱- ترکاشوند، نوآوری یا هنجارشکنی، شماره 6538، تهران، روزنامه رسالت، 1387
- ۲- ستوده، هدایت الله، روانشناسی اجتماعی، جلد 1، چاپ 4، تهران، آوای نور، 1387
- ۳- شفیعی، محمدرضا، جنون مدگرایی، جلد 4، چاپ 2، بی جا، نشریه کیهان، 1383
- ۴- محمدنژاد، مهدی، مدگرایی، جلد 1، چاپ 5، بی جا، نسیم البرز، 1383
- ۵- مصباح یزدی، محمدتقی، انسان شناسی، جلد 1، چاپ 4، مؤسسه آموزش و پژوهش امام خمینی، 1390
- ۶- مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، جلد 1، چاپ 4، تهران، انتشارات صدرا، 1368
- ۷- نگارش، حمید، هویت دینی وانقطاع فرهنگی، نمایندگی ولی فقیه در سپاه، جلد 1، چاپ 1، 1390